

2. El món medieval

A black and white photograph of the interior of a Gothic cathedral. The image shows a series of pointed arches receding into the distance, creating a sense of depth. In the foreground, a large, intricately carved column stands prominently, topped with a statue of a figure. The lighting is dramatic, highlighting the textures of the stone and the architectural details.

Jaume Rosell

ARQUITECTURA,
CONSTRUCCIÓ
I CIUTAT
EN LA HISTÒRIA D'OCCIDENT

Aquest llibre va ser començat amb Carlo Mambriani i Alda Tacca i, en el seu resultat final, romanen alguns plantejaments que aquests professors ajudaren a conformar.

L'autor agraeix la col·laboració d'Àngels Ballarà, Manuel Guardia, Pere Hereu, Maria Bel Rosselló, Ferran Serra i, especialment, de Ramon Graus.

També agraeix la cessió desinteressada de material fotogràfic i gràfic a Lluís Bou, Antón Capitel, Arxiu Català Roca, Joan Casanovas, Xavier Casanovas, Sílvia Font, Robert Garriga, Ramon Graus, Manuel Guàrdia, Francisco Ortega Andrade i Jordi Ponces.

© Jaume Rosell

Edició: Garsineu Edicions, 25620 Tremp

Assessorament lingüístic: Àngels Ballarà

A la coberta, interior de la catedral romànica
de Santiago de Compostel·la des del pòrtic de la Glòria.

ISBN: 84-95194-32-5

Dipòsit legal: L-907-2001

Primera edició: setembre de 2001

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S.L.

Enquadernació: Fontanet

A Elena Fieschi

SUMARI

PREFACI	9
11. EL MÓN MEDIEVAL: HISTÒRIA I CULTURA	11
12. L'ISLAM EN L'ÈPOCA MEDIEVAL: LA CIUTAT I L'ARQUITECTURA	21
13. L'ARQUITECTURA D'AL-ANDALUS	31
14. TERRITORI I CIUTAT A L'OCCIDENT MEDIEVAL	41
15. LA FORMACIÓ DE L'ARQUITECTURA ROMÀNICA	51
16. L'ARQUITECTURA ROMÀNICA MADURA: EL CENTRE DE FRANÇA	61
17. L'ARQUITECTURA ROMÀNICA AL SUD I AL NORD D'EUROPA	71
18. L'ARQUITECTURA GÒTICA: L'ÎLE-DE-FRANCE	81
19. ALTRES ARQUITECTURES GÒTIQUES	91
20. ARQUITECTURA GÒTICA I TARDOGÒTICA AL NORD I AL SUD D'EUROPA	99
BIBLIOGRAFIA I CRÈDITS FOTOGRÀFICS	115

PREFACI

Aquest és el segon volum d'una història de l'arquitectura que vol posar l'accent en la importància de la construcció i en la interacció amb l'entorn, sigui la ciutat o sigui el camp.

Aquesta relació necessària —inevitable— entre arquitectura, construcció i ciutat, tindrà ara, en parlar del món medieval, especialment pel que fa a la construcció, una expressió distinta d'aquella que vam donar al volum anterior a propòsit del món antic, en què la tècnica, d'una manera quasi autònoma, seguia l'arquitectura per mostrar-nos les claus de la seva materialització. Ara, en canvi, la construcció és explicada al mateix temps que l'arquitectura, conjuntament amb les seves altres qualitats —espacials, plàstiques, simbòliques, etc.—, d'una manera integrada, tal com es va donar en el moment en què foren bastits els edificis medievals. Tant és així que no hi ha en el sumari cap capítol que aparegui específicament destinat a la construcció, i només alguns paràgrafs i algunes fitxes complementàries presenten un caire exclusivament tècnic.

Els fragments descontextualitzats que ens han arribat de l'arquitectura antiga són necessàriament objecte de l'estudi minuciós i analític que és propi de l'arqueologia, i això es reflectia en el volum que vàrem dedicar al món antic. En els edificis medievals, en canvi —molts d'ells encara en peu—, la tècnica, a més de constituir el testimoni més evident dels anys que han passat, apareix com a generadora de volums, com a conformadora d'espais, com a suport de l'art, del significat i de la màgia de les diverses arquitectures. Quan l'edifici encara és viu, la construcció és arquitectura i per això hem volgut incloure la tècnica en un discurs de conjunt, allunyant-nos dels criteris de “dissecció” abans emprats.